

Επίσκοπος Μελιτηνής Μάξιμος: Κυριακή της Πεντηκοστής

/ [Γνώμες](#)

• Γράφει ο Θεοφιλέστατος Μάξιμος Παφίλης, Επίσκοπος Μελιτηνής

Η εσχάτη ημέρα, όχι ένδοξο επιστέγασμα αλλά η τελική εξουθένωση, φέρει το βάρος μιας κούρασης όχι απλώς ανθρώπινης αλλά ιερουργικής, σαν λιβάνι που πνίγει μάλλον παρά ευφραίνει. Πάνω στην Ιερουσαλήμ αιωρείται η βαριά κόπωση των αιώνων, μια σκόνη από δέρματα θυμάτων και στεναγμούς αργόσυρτων ψαλμών· κι η οσμή της δεν πείθει πια για θυσία, περισσότερο μοιάζει με την αφόρητη οικειότητα της συνήθειας. Μέσα σ' αυτό το τοπίο της τελετουργικής αφλογιστίας, όπου η πείνα του πνεύματος συγχέεται με τον ιδρώτα του δέρματος, Εκείνος στέκεται. Κι η φωνή του δεν είναι ούτε ψίθυρος απόκρυφος, ούτε ιαχή μανίας· είναι κραυγή, σαν λεπίδα από γυαλί, που διαρρηγνύει την αποχαυνωτική ευλάβεια. «Ἐάν τις διψᾷ ἔρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω». Η πρόσκληση δεν ζητά ευσέβεια, δεν προϋποθέτει πίστη. Στρέφεται προς την ξερή ανάγκη, την άναρθρη

κραυγή της σάρκας. Είναι ένα κάλεσμα που προσβάλλει τους ασκημένους στη διαχείριση του Θεού, τους εκπαιδευμένους στη δίαιτα των εντολών, όσους έχουν μεταβολίσει τον Θεό σε επιτρεπόμενη θερμιδική αναλογία.

Και το σχίσμα, σαν φυσική αντίδραση του σώματος, έρχεται ακαριαία· όχι ως φιλολογική ή θεολογική διαφωνία, αλλά σαν σπασμός. Ο όχλος, σώμα ακατέργαστο, διψασμένο, νιώθει κάτι· δεν ξέρει τι είναι, μα η αλήθεια ποτέ δεν προϋποθέτει γνωσιολογία· «Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης». Οι άλλοι, οι εκπρόσωποι της πιστοποιημένης κατανόησης, κλείνουν το αυτί. Η φωνή του δεν είναι για εκείνους νερό, αλλά ένα ξινισμένο κρασί που απειλεί να διαβρώσει το ατσάλι της εξουσίας τους. Ο λόγος τους, η αντίδρασή τους, δεν έρχεται με απορία αλλά με σιωπηλό πανικό· τείχος η Γραφή, όχι άνοιγμα, «Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται;». Τοπικισμός ως θεολογικό επιχείρημα, γεωγραφία ως φίμωτρο του Θεού. Ο Χριστός δεν τους χωρά στις προφητείες τους, άρα δεν υπάρχει.

Οι υπηρέτες που είχαν σταλεί επιστρέφουν με μια κουβέντα που δεν χωράει στο οικοδόμημα των αρχόντων· «Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος». Δεν φέρνουν αναφορά, φέρνουν ταραχή. Η φωνή του έχει κάτι που διαλύει την κατηγορία του ανθρώπινου. Και οι εξουσιαστές, γυμνοί μπροστά στην ανεπάρκειά τους, απαντούν όπως μόνο η εξουσία ξέρει: με περιφρόνηση· «Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;». Η αμφισβήτηση είναι ασθένεια. Ο όχλος, μη γνώστης, καταδικασμένος: «ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπάρατοί εἰσιν». Η άγνοια γίνεται αμαρτία, η ανάγκη τους, αιτία κατάρας. Ο Νόμος εργαλείο περιχαράκωσης, ο Θεός ένα συμπλήρωμα της σχολαστικής τους επάρκειας.

Κι ανάμεσά τους, με τη συστολή της νύχτας, η φωνή του Νικόδημου. Δεν ομολογεί, δεν μάχεται. Μόνο υπενθυμίζει, με νομικό τακτ και υποδόρια ειρωνεία, πως ακόμα και οι κανόνες τους έχουν όρια: «Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐὰν μὴ ἀκούσῃ πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γινῶ τί ποιεῖ;». Όπως παρατηρεῖ ο Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος,[1] ο Νικόδημος τούς ξεγυμνώνει: αυτοί είναι οι αληθινοί παραβάτες, καταπατούν τον Νόμο τους χωρίς ν' ακούσουν. Η απάντηση, μια προσβολή χωρίς ντροπή, «Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ;». Το επιχείρημα έχει πεθάνει· η ταυτότητα αρκεί για την απόρριψη. Τον καλούν να ερευνήσει, την ώρα που η ίδια η έρευνα έχει υποκατασταθεί από προκαταλήψεις ντυμένες σε θεολογική στολή.

Κι Εκείνος, αποδεσμευμένος από γεωγραφίες, αναιρεί τη στενότητα του χώρου με μια φράση που δεν επιδέχεται σύνορα: «Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου». Όχι της Σιών, ούτε των αγίων εορτών, αλλά του κόσμου. Η φράση, όπως σημειώνει ο Στέργιος Σάκκος,[2] αντανακλά την ανάμνηση των μεγάλων λυχνιών της Σκηνοπηγίας που είχαν μόλις σβήσει. Δεν πρόκειται πια για τόπο αλλά για

πρόσωπο. Το φως δεν εξηγείται, δεν τεκμηριώνεται· απλώς φωτίζει. «ὁ ἀκολουθῶν ἔμοι οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς». Το φως γίνεται συνθήκη ύπαρξης, η σιωπηλή υπόσχεση ὀράσης που δεν προσφέρεται στους στατικούς.

Και τότε ἔρχεται το ἐπιστέγασμα της ἀμηχανίας τους, το γέλιο του σκοταδίου: «Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής» (Ιω. η' 13). Ζητούν ἀποδείξεις ἀπὸ το ἴδιο το φως ὅτι φωτίζει. Ἡ ἀφασία τοῦ πνεύματος, ἡ αὐτόματη καχυποψία των νεκρῶν ἀπέναντι σε κάθε παρουσία που δεν χωρά στο πρωτόκολλό τους.

Ἔτσι μένει το σχίσμα· ἄβυσσος ἀνάμεσα στη δίψα καὶ στον τύπο, στη ροή καὶ στην ἀνάλυση. Οἱ διψασμένοι «ἐπάρατοι» μυρίζουν τὴ βροχή, ἐνῶ οἱ γνώστες τῆς πρόγνωσης πεθαίνουν ἀπὸ δίψα, σφίγγοντας στα χέρια τον πιο ἀκριβή χάρτη ξηρασίας. Το φως, ἀδιάφορο πρὸς τὴς ἐπάρκειές τους, ἐξακολουθεῖ νὰ λάμπει. Καὶ τὸ ὕδωρ, δεν θα ξεπηδήσει ἀπὸ τὴν καλῶς καταχωρημένη ἐρμηνεία ἀλλὰ ἀπὸ πλευρά ἀνοιχτή, με αἷμα καὶ νερό· γιὰ νὰ ποτίσει τὴ γῆ που οἱ γραμματεῖς εἶχαν ἀπὸ καιρὸ κηρύξει ἄγονο κοιμητήριο.

Παραπομπές:

[1] Ἰωάννης Χρυσόστομος, Τα Εὕρισκόμενα Πάντα, ἐν Patrologiae Cursus Completus: Series Graeca, ἐπιμ. Jacques-Paul Migne, τ. 59 (Paris: J.-P. Migne, 1862), στ. 288.

[2] Στέργιος Ν. Σάκκος, Ερμηνεία Ευαγγελικῶν Περικοπῶν, 3η ἐκδ. (Θεσσαλονίκη: 1999), 93-94.